

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (Judecător Paniș A.)
Dosarul nr. 3a-59/26
2-21136247-02-3a-19012026

DECIZIE

04 martie 2026

municipiul Chișinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

În componența:

Președintelui completului, judecătorul
Judecătorilor
Grefier
Interpret

Sîrbu Victoria
Cașcaval Andrei și Bagrin Lucia
Jumiga Tamara

examinând în ședință publică, cererea de apel depusă de Serviciul Fiscal de Stat împotriva hotărârii Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani din 28 decembrie 2021, în cauza de contencios administrativ intentată de Șatilov Tatiana împotriva Serviciului Fiscal de Stat, Primarului General al municipiului Chișinău, Direcția de colectare a impozitelor și taxelor locale a Primăriei municipiului Chișinău, privind anularea actului administrativ individual defavorabil,

A C O N S T A T A T :

Obiectul și temeiurile acțiunii deduse judecății:

La 14 septembrie 2021, Șatilov Tatiana a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat, Primarul General al municipiului Chișinău și Direcția de colectare a impozitelor și taxelor locale a Primăriei municipiului Chișinău solicitând:

*-anularea hotărârii Serviciului Fiscal de Stat seria AH nr. 0023693 din 19 noiembrie 2020 privind executarea silită a obligației fiscale a contribuabilului, în partea în care s-a dispus executarea silită a impozitului și a majorării de întârziere, calculat pentru bunul imobil, construcția cu nr. cadastral ***** pe perioada ce excede data 25 ianuarie 2018,*

-anularea deciziei cu privire la contestația/cererea prealabilă înaintată-răspunsul Serviciului Fiscal de Stat nr. 26-24-11/96207 din 23 august 2021.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, la 29 august 2017 în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 7453 și-a înregistrat dreptul de proprietate asupra terenului pentru construcții cu suprafața de ***** , nr. cadastral ***** , precum și asupra construcției cu suprafața de 257,1 m², cu nr. cadastral ***** , amplasat în municipiul ***** .

Ulterior, la 11 octombrie 2017 a obținut de la Primăria municipiului Chișinău autorizația de desființare nr. 86a/17, prin care s-a autorizat executarea lucrărilor de desființare a construcției cu nr. cadastral ***** .

Respectiv, la 25 ianuarie 2018 a fost întocmit certificatul 0100/18/9440, prin care s-a constatat că construcțiile amplasate pe terenul cu nr. cadastral ***** situat în municipiul *****, au fost demolate în baza autorizației de desființare nr. 86a/17 din 11 octombrie 2017.

În context, reclamanta susține că conform certificatului privind demolarea construcțiilor nr. 0100/18/9440, începând cu data de 25 ianuarie 2018, nu mai exercită dreptul de posesie, de folosință, și/sau de dispoziție asupra bunului imobil - construcția cu nr. cadastral ***** și suprafața de 257,1 m², deoarece respectivul bun imobil nu mai exista în natură.

La fel, menționează că după demolarea bunului imobil în cauză, de către Serviciul cadastral teritorial Chișinău al Agenției Servicii Publice, a fost întocmit și recepționat Planul geometric al terenului cu nr. cadastral ***** din care rezultă că, la 25 ianuarie 2018 pe terenul din speță nu erau amplasate construcții.

De asemenea, conform Planului geometric enunțat, la 31 ianuarie 2018, de către Serviciul cadastral teritorial Chișinău, a fost recepționat certificatul privind demolarea construcțiilor nr. 0100/18/9440 din 25 ianuarie 2018, respectiv, organul cadastral deținea informația privind demolarea construcției în cauză.

Mai mult, la 31 mai 2018 Primăria municipiului Chișinău a eliberat certificatul de urbanism pentru proiectare nr. 222i/18, pentru construirea unei case de locuit particulare pe terenul amplasat în municipiul *****.

Subliniază că, la pct. 2 din certificatul de urbanism este indicat: „Actualmente terenul este liber de construcții”. Iar, la 6 noiembrie 2018, Primăria municipiului Chișinău a eliberat autorizația de construire nr. 624-c/18, prin care s-a autorizat executarea lucrărilor de construire a casei de locuit particulare: S-P-E, pe terenul eliberat în urma demolării imobilului - 01. Respectiv, atestă că și autoritatea publică locală cunoștea despre demolarea construcției cu nr. cadastral ***** și suprafața de 257,1 m².

La 17 decembrie 2020, în baza cererii Tatiane Șatilov și în temeiul certificatului privind demolarea construcției nr. 0100/18/9440 din 25 ianuarie 2017, a fost radiată din Registrul bunurilor imobile construcția cu nr. cadastral ***** și suprafața de 257,1 m² situată în municipiul *****.

În pofida circumstanțelor enunțate, la 19 noiembrie 2020, Serviciul Fiscal de Stat a emis hotărârea seria AH nr. 0023693 privind executarea silită a obligației fiscale a contribuabilului, prin care s-a dispus executarea silită a obligațiilor fiscale în privința sa în mărime de 43011,03 lei, calculată cu titlul de impozit și majorare de întârziere, pentru bunurile imobile deținute cu drept de proprietate de către ea, inclusiv pentru bunul imobil - construcția cu nr. cadastral *****.

Notează că, hotărârea nominalizată i-a fost adusă la cunoștință la 9 august 2021, fiind înmănată contrasemnătură de către executorul judecătoresc Beiu Mihail. Respectiv, la 19 august 2021, a contestat cu cerere prealabilă hotărârea în cauză. Iar, la data de 23 august 2021, prin răspunsul nr. 26-24-11/96207, Serviciul Fiscal de Stat i-a comunicat că contestația depusă rămâne fără examinare, deoarece a fost depusă cu încălcarea termenului prevăzut de lege.

Astfel, consideră hotărârea Serviciului Fiscal de Stat seria AH nr. 0023693 din 19 noiembrie 2020 privind executarea silită a obligației fiscale a contribuabilului, în partea în care s-a dispus executarea silită a impozitului și majorării de întârziere, calculat pentru bunul imobil, construcția cu nr. cadastral *****, pe perioada ce excede de 25 ianuarie 2018, ca fiind ilegală și neîntemeiată.

Subsecvent, a invocat dispozițiile art. 278 alin. (1), art. 281 alin. (4) din Codul fiscal, și a notat că, momentul încetării exercitării de către ea a dreptului de posesie, de folosință și/sau de dispoziție asupra bunului imobil vizat, a intervenit la 25 ianuarie 2018, dată la care s-a constatat prin certificatul nr. 0100/18/9440 demolarea construcțiilor

Astfel, este incontestabil faptul că autoritățile pârâte erau în drept să calculeze și să perceapă impozitul pentru bunul imobil cu nr. cadastral *****, până la momentul demolării respectivei construcții.

În concluzie, a conchis că actul administrativ contestat este ilegal și urmează a fi anulat ca neîntemeiat.

Prin cererea din 11 octombrie 2021, Tatiana Șatilov a concretizat cercul participanților la proces, indicând în calitate de pârât Serviciul Fiscal de stat și persoane terțe Primarul General al municipiului Chișinău și Direcția de colectare a impozitelor și taxelor locale a Primăriei municipiului Chișinău.

Soluția instanțelor de judecată:

Prin hotărârea din 28 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a admis acțiunea de contencios administrativ depusă de Tatiana Șatilov.

S-a anulat hotărârea Serviciului Fiscal de Stat seria AH, nr.0023693 din 19 noiembrie 2020 privind executarea silită a obligației fiscale a contribuabilului, în partea în care se referă la calculul aferent imobilului - construcția cu nr. cadastral *****, pe perioada ce excede data 25 ianuarie 2018, precum și decizia Serviciului Fiscal de Stat din 23 august 2018 pe marginea contestației depuse de Tatiana Șatilov.

Prin decizia din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, s-a respins și s-a menținut hotărârea din 28 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 24 decembrie 2025, s-a admis recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, s-a casat integral decizia din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și s-a transmis cauza spre rejudecare, la Curtea de Apel Centru, în alt complet de judecată.

Argumentele apelului:

În motivarea apelului, apelantul Serviciul Fiscal de Stat a susținut că hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 28 decembrie 2021 este neîntemeiată și ilegală, întrucât instanța de fond nu a ținut cont de probele administrate de autoritatea fiscală, interpretând și aplicând eronat normele de drept material și procedural, motiv pentru care aceasta urmează a fi casată.

Apelantul a arătat că rolul instanțelor de judecată este de a elimina eventualele neclarități în interpretarea normelor juridice, iar dreptul la un proces echitabil presupune

prezumția legalității actelor normative aplicate și interpretate de instanță în procesul de înfăptuire a justiției.

Totodată, Serviciul Fiscal de Stat a invocat că instanța de fond, cu ignorarea prevederilor Codului administrativ, nu s-a pronunțat printr-o încheiere separată asupra admisibilității cererii de chemare în judecată. În opinia apelantului, această omisiune a afectat drepturile și interesele legitime ale autorității publice pârâte, limitând accesul liber la justiție, întrucât instanța era obligată să emită o încheiere susceptibilă de recurs privind admisibilitatea sau inadmisibilitatea acțiunii formulate de Șatilov Tatiana.

Referitor la inadmisibilitatea acțiunii, Serviciul Fiscal de Stat a indicat că cererea de chemare în judecată urma să fie declarată inadmisibilă în baza art. 207 alin. (2) lit. d) și f), precum și art. 208 din Codul administrativ. Potrivit art. 207 alin. (1) din Codul administrativ, instanța verifică din oficiu îndeplinirea condițiilor de admisibilitate a acțiunii în contencios administrativ, iar dacă aceasta este inadmisibilă, se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

În conformitate cu art. 208 alin. (1) și (5) din Codul administrativ, în cazurile prevăzute de lege trebuie respectată procedura prealabilă înainte de sesizarea instanței de judecată.

Apelantul a menționat că, potrivit art. 129¹ alin. (1) din Codul fiscal, actele Serviciului Fiscal de Stat se remit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin alte mijloace care confirmă recepționarea acestora. Astfel, Hotărârea privind executarea silită seria AH nr. 0023693 din 19 noiembrie 2020, împreună cu scrisoarea de însoțire nr. 26-20/5-24-1538 din 7 decembrie 2020, au fost expediate prin poștă la adresa contribuabilului din mun. Chișinău, str. Melestiu 24, ap. 6, fapt confirmat prin avizul poștal nr. DS2035138918AR, însă corespondența a rămas nereclamată.

În aceste condiții, în temeiul art. 129¹ alin. (4), (4¹) și (4²) din Codul fiscal, actul a fost comunicat prin publicitate, prin afișarea pe pagina web a Serviciului Fiscal de Stat a anunțului privind emiterea actului administrativ individual. Astfel, Hotărârea seria AH nr. 0023693 din 19 noiembrie 2020, publicată la data de 14 decembrie 2020, se consideră comunicată la 29 decembrie 2020, după expirarea termenului de 15 zile de la afișare.

Conform art. 273 alin. (2) din Codul fiscal, contestația împotriva deciziilor și acțiunilor Serviciului Fiscal de Stat privind executarea silită se depune în termen de 10 zile lucrătoare de la comunicarea actului contestat. Prin urmare, termenul de contestare a Hotărârii seria AH nr. 0023693 din 19 noiembrie 2020 expira la data de 12 ianuarie 2021.

Serviciul Fiscal de Stat a indicat că Șatilov Tatiana a contestat hotărârea abia la data de 19 august 2021, cu depășirea considerabilă a termenului legal, motiv pentru care, prin răspunsul nr. 26-24-11/96207 din 23 august 2021, contestația a fost lăsată fără examinare. Totodată, reclamanta nu a solicitat repunerea în termenul de contestare.

În ceea ce privește fondul cauzei, apelantul a indicat că, potrivit Registrului bunurilor imobile al I.P. „Agenția Servicii Publice”, Șatilov Tatiana deținea la 19 noiembrie 2020 dreptul de proprietate asupra bunului imobil cu numărul cadastral *****, amplasat în mun. *****.

Serviciul Fiscal de Stat a subliniat că, potrivit art. 157 alin. (1) lit. a) din Codul fiscal, serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriilor este

competent să calculeze obligațiile fiscale aferente contribuabililor administrați. În același timp, conform art. 280 din Codul fiscal, pentru bunurile cu destinație nelocativă, cota impozitului constituie 0,3% din baza impozabilă, cota concretă fiind stabilită anual de autoritatea administrației publice locale.

Apelantul a menționat că reclamanta a dobândit dreptul de proprietate asupra imobilului respectiv la data de 29.08.2017, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 7453. În conformitate cu art. 281 alin. (4) din Codul fiscal, impozitul pe bunurile imobiliare se calculează din momentul înregistrării dreptului de proprietate și până la radierea acestuia din registrul bunurilor imobile.

De asemenea, Serviciul Fiscal de Stat a invocat prevederile Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998, potrivit căroră radierea sau modificarea înscrierilor cadastrale se efectuează la cererea titularului dreptului sau în baza unei hotărâri judecătorești irevocabile. În acest context, s-a arătat că certificatul nr. 0100/18/9440 din 25 ianuarie 2018 privind demolarea construcției prevedea expres că actul este eliberat în scopul radierii bunului din registrul bunurilor imobile.

Potrivit apelantului, abia la 17 decembrie 2020 reclamanta s-a adresat Agenției Servicii Publice pentru radierea construcției din registrul bunurilor imobile, motiv pentru care impozitul aferent bunului a fost calculat până la această dată.

Serviciul Fiscal de Stat a concluzionat că toate acțiunile întreprinse au fost conforme legislației în vigoare. În acest sens, a invocat obligația contribuabilului prevăzută de art. 8 alin. (2) lit. e) din Codul fiscal de a achita integral și la timp obligațiile fiscale.

Autoritatea fiscală a mai arătat că reclamanta nu și-a executat benevol obligațiile fiscale, acumulând restanțe la buget. În conformitate cu art. 129 pct. 13) și art. 228 alin. (1) din Codul fiscal, restanța și majorarea de întârziere constituie părți integrante ale obligației fiscale și se supun executării silite.

În baza art. 193 și art. 196 alin. (5) din Codul fiscal, existența restanței justifică declanșarea executării silite a obligației fiscale prin emiterea unei hotărâri executorii de către Serviciul Fiscal de Stat.

Astfel, deoarece Șatilov Tatiana nu și-a onorat obligațiile fiscale și înregistra restanțe față de buget, la data de 19 noiembrie 2020 a fost emisă Hotărârea privind executarea silită seria AH nr. 0023693, prin care s-a dispus încasarea sumei totale de 43 211,03 lei, compusă din obligația de bază în cuantum de 38 948,70 lei și majorarea de întârziere în sumă de 4 262,33 lei, aferente impozitului pe bunurile imobiliare.

Serviciul Fiscal de Stat a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și pronunțarea unei noi decizii prin care acțiunea formulată de Șatilov Tatiana să fie respinsă integral.

Argumentele părților în cadrul judecării apelului:

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, reprezentantul apelantei Șatilov Tatiana, avocatul Ciupearca Vasile a susținut apelul în sensul declarat.

Reprezentantul intimatului Serviciul Fiscal de Stat, Gogu Anatol în ședința de judecată a instanței de apel, a pledat pentru respingerea apelului și menținerea hotărârii instanței de fond.

Aprecierea instanței de apel:

Audiind explicațiile reprezentantului apelantului și a intimatului, analizând normele procesuale și starea de fapt constatată în privința cererii de apel, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că apelul este admisibil pentru examinare, dar neîntemeiat, motiv pentru care se impune respingerea cererii de apel, din următoarele considerente.

Cu referire la admisibilitatea acțiunii în contenciosul administrativ:

În conformitate cu art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Potrivit art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

În acord cu dispozițiile art. 39 din Codul administrativ, (1) Controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

În conformitate cu art. 189 din Codul administrativ, (1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

În temeiul art. 10 din Codul administrativ, (1) Actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 din Codul administrativ, (1) Actele administrative individuale pot fi:

a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

În conformitate cu art. 19 din Codul administrativ, cererea prealabilă este instituția care oferă o cale de soluționare prejudiciară a litigiilor administrative.

Potrivit art. 162 din Codul administrativ, (1) Procedura prealabilă urmărește scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale.

(2) Dacă autoritatea publică nu soluționează petiția în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă.

(3) Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre:

- a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul;
- b) emiterea unui act administrativ individual.

În conformitate cu art. 208 din Codul administrativ, (1) Până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepțiile prevăzute de lege.

După cum rezultă din materialele cauzei elucidate anterior, actul contestat-*hotărârea Serviciului Fiscal de Stat seria AH nr. 0023693 din 19 noiembrie 2020* a fost adus la cunoștință reclamantei Șatilov Tatiana-la 9 august 2021, iar la 19 august 2021, ultima a contestat actul la Serviciul Fiscal de Stat.

În ceea ce privește argumentele apelantului referitoare la inadmisibilitatea acțiunii pe motivul nerespectării procedurii prealabile, Colegiul judiciar le apreciază, de asemenea, ca neîntemeiate.

Din materialele cauzei rezultă că Hotărârea Serviciului Fiscal de Stat seria AH nr. 0023693 a fost adusă efectiv la cunoștința reclamantei la 9 august 2021, prin intermediul executorului judecătoresc.

Contestația prealabilă a fost depusă la 19 august 2021, adică în interiorul termenului de 10 zile lucrătoare prevăzut de art. 273 alin. (2) din Codul fiscal.

Colegiul judiciar nu poate reține argumentul Serviciului Fiscal de Stat potrivit căruia simpla publicare a unui anunț pe pagina web a instituției ar echivala cu aducerea efectivă la cunoștință a actului administrativ contestat.

În lipsa unei dovezi certe privind recepționarea efectivă a actului de către contribuabil, termenul procedural nu poate începe să curgă exclusiv în baza unei prezumții formale.

În temeiul dispozițiilor art. 209 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia;

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, acțiunea înaintată de Șatilov Tatiana, la 14 septembrie 2021, a fost depusă în instanța de contencios administrativ în termen, cât și cu respectarea procedurii prealabile, din care motive, instanța de fond corect a conchis asupra admisibilității acțiunii și a reținut spre examinare fondul cerințelor formulate în acțiune.

Cu referire la fondul acțiunii:

În conformitate cu art. 240 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, examinând cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii: respinge apelul.

Potrivit art. 219 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile,

nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

În acord cu prevederile art. 225 alin. (1) - (2) din Codul administrativ, instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară (HirroBalani v. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis v. Greciei nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evedențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate.

Colegiul judiciar menționează că art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrar judiciar, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

Instanța de apel, examinând cauza în ordine de apel, în limitele motivelor invocate în cererea de apel și în raport cu materialele administrate la dosar, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe prin prisma prevederilor legislației aplicabile și a indicațiilor obligatorii expuse de Curtea Supremă de Justiție în decizia din 24 decembrie 2025, ajunge la concluzia că apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat este neîntemeiat și urmează a fi respins, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, din 28 decembrie 2021, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 219 alin. (1)-(3) din Codul administrativ, instanța de apel verifică legalitatea și temeinicia hotărârii contestate în baza materialelor din dosar și a argumentelor invocate de participanții la proces, fiind obligată să examineze efectiv toate criticile formulate în apel și să ofere răspuns motivat argumentelor esențiale invocate de părți.

Totodată, potrivit art. 239 și art. 241 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală, întemeiată și motivată, instanța fiind obligată să indice circumstanțele de fapt constatate, probele pe care își întemeiază concluziile, normele de drept aplicabile și raționamentele pentru care admite sau respinge argumentele participanților la proces.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel ține cont de constatările Curții Supreme de Justiție, care a reținut că precedentă decizie a instanței de apel nu conținea o motivare suficientă asupra argumentelor invocate de Serviciul Fiscal de Stat, în special asupra aplicării art. 281 alin. (4) din Codul fiscal și asupra efectelor juridice ale radierii construcției din registrul bunurilor imobile la data de 17 decembrie 2020.

Prin urmare, instanța de apel va examina distinct și exhaustiv argumentele invocate de apelant.

Din materialele dosarului rezultă că, la 29 august 2017, în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 7453, Tatiana Șatilov a dobândit dreptul de proprietate asupra terenului cu nr. cadastral ***** și asupra construcției cu nr. cadastral *****, amplasate în municipiul *****, dreptul fiind înregistrat în Registrul bunurilor imobile.

Ulterior, prin autorizația de desființare nr. 86a/17 din 11 octombrie 2017, eliberată de Primăria municipiului Chișinău, s-a autorizat demolarea construcției respective.

Prin certificatul privind demolarea construcțiilor nr. 0100/18/9440 din 25 ianuarie 2018, eliberat de Departamentul Cadastru al Serviciului cadastral teritorial Chișinău, s-a constatat oficial că construcția amplasată pe terenul cu nr. cadastral ***** a fost demolată.

De asemenea, din planul geometric al terenului rezultă că la 31 ianuarie 2018 organul cadastral recepționase deja certificatul privind demolarea construcției și că terenul era liber de construcții.

Totodată, prin certificatul de urbanism pentru proiectare nr. 222i/18 din 31 mai 2018 s-a indicat expres că terenul este liber de construcții, iar ulterior, prin autorizația de construire nr. 624-c/18 din 06 noiembrie 2018, Primăria municipiului Chișinău a autorizat edificarea unei noi case de locuit pe terenul eliberat în urma demolării construcției anterioare.

Prin urmare, Colegiul judiciar constată că existența demolării efective a construcției începând cu data de 25 ianuarie 2018 este pe deplin confirmată prin ansamblul probelor administrate în cauză și nu este contestată în mod real nici de către apelant.

Litigiul dintre părți nu vizează existența demolării construcției, ci efectele juridice ale acesteia asupra obligației fiscale aferente impozitului pe bunurile imobile.

Serviciul Fiscal de Stat susține că obligația fiscală urma să subziste până la data de 17 decembrie 2020, când construcția a fost radiată formal din Registrul bunurilor imobile, invocând prevederile art. 281 alin. (4) din Codul fiscal.

Colegiul judiciar apreciază aceste argumente ca fiind neîntemeiate.

Potrivit art. 281 alin. (4) din Codul fiscal, În cazul în care, după începerea perioadei fiscale, au apărut noi obiecte ale impunerii, impozitul pe bunurile imobiliare se calculează din momentul înregistrării de stat a drepturilor de proprietate sau din momentul stabilirii

faptului exercitării de către subiectul impunerii a dreptului de posesie, de folosință și/sau de dispoziție asupra bunurilor imobiliare.

În cazul în care obiectul impunerii existent a fost lichidat, demolat sau distrus complet, impozitul pe bunurile imobiliare se calculează pînă la momentul radierii dreptului de proprietate asupra bunurilor imobiliare din registrul bunurilor imobile sau pînă la momentul încetării exercitării de către persoană a dreptului de posesie, de folosință și/sau de dispoziție asupra bunurilor imobiliare.

Astfel, conform normei enunțate supra, în cazul în care obiectul impunerii existent a fost lichidat, demolat sau distrus complet, impozitul pe bunurile imobiliare se calculează pînă la momentul radierii dreptului de proprietate asupra bunurilor imobiliare din registrul bunurilor imobile sau pînă la momentul încetării exercitării de către persoană a dreptului de posesie, de folosință și/sau de dispoziție asupra bunurilor imobiliare.

Analizând conținutul normei legale menționate, Colegiul judiciar reține că legiuitorul a prevăzut expres două ipoteze juridice alternative de încetare a obligației fiscale:

- fie momentul radierii dreptului din registrul bunurilor imobile;
- fie momentul încetării exercitării atributelor dreptului de proprietate asupra bunului.

Caracterul alternativ al acestor două ipoteze rezultă fără echivoc din utilizarea conjuncției disjunctive „sau”, ceea ce înseamnă că intervenirea uneia dintre situațiile prevăzute de lege este suficientă pentru încetarea obligației fiscale.

În consecință, interpretarea apelantului potrivit căreia obligația fiscală ar înceta exclusiv la data radierii bunului din registrul bunurilor imobile contravine textului expres al legii și înlătură conținutul celei de-a doua ipoteză normativă prevăzută de art. 281 alin. (4) din Codul fiscal.

Colegiul judiciar reține că, în speță, încetarea exercitării dreptului de posesie, folosință și dispoziție asupra construcției a intervenit la data demolării efective a acesteia -25 ianuarie 2018.

Or, odată demolată integral construcția, reclamanta nu mai putea exercita niciun atribut al dreptului de proprietate asupra unui bun care nu mai exista în natură.

În acest context, Colegiul judiciar consideră relevant că obiectul impunerii fiscale este definit de art. 278 din Codul fiscal ca reprezentând bunurile imobiliare existente, respectiv clădiri, construcții și alte bunuri imobile.

Existența fizică a bunului reprezintă, astfel, o condiție esențială a existenței obiectului impunerii. Or, în lipsa existenței materiale a construcției, obligația fiscală aferentă acesteia nu mai poate subzista, întrucât ar lipsi însuși obiectul juridic al impunerii.

Colegiul judiciar apreciază că interpretarea propusă de apelant conduce la o situație incompatibilă cu principiile dreptului fiscal și ale securității juridice, întrucât contribuabilul ar fi obligat să achite impozit pentru un bun inexistent fizic, exclusiv ca efect al neoperării imediate a unei formalități cadastrale. Or, obligația fiscală trebuie să se întemeieze pe o situație factuală și juridică reală, iar nu pe o ficțiune formală.

În acest sens, Completul de judecată reține că autoritățile publice competente cunoșteau în mod cert și oficial despre demolarea construcției încă din anul 2018.

Astfel, actele cauzei rezultă cu certitudine că Primăria municipiului Chișinău a emis autorizația de demolare, Serviciul cadastral teritorial Chișinău a emis certificatul privind demolarea, organul cadastral recepționase certificatul încă la 31 ianuarie 2018, autoritățile publice locale au emis ulterior acte administrative prin care au confirmat inexistența construcției și posibilitatea edificării unei noi construcții pe terenul respectiv.

În aceste circumstanțe, Colegiul judiciar apreciază că autoritățile fiscale nu pot invoca propria evidență formală pentru a justifica perceperea impozitului aferent unui bun despre care cunoșteau că nu mai există în natură.

Mai mult, Completul de judecată reține că dispozițiile art. 281 alin. (4) din Codul fiscal trebuie interpretate în coroborare cu principiile consacrate de Codul administrativ, inclusiv principiul proporționalității și principiul buneii-credințe.

Potrivit art. 29 din Codul administrativ, orice măsură administrativă trebuie să fie proporțională cu scopul urmărit și să nu impună persoanei o sarcină excesivă și nejustificată.

Or, perceperea impozitului pentru perioada 2018-2020 aferent unei construcții inexistente reprezintă o ingerință disproporționată în patrimoniul contribuabilului și excede scopului legitim al impunerii fiscale.

Aderent, Colegiul judiciar respinge și argumentul apelantului potrivit căruia reclamanta ar fi culpabilă pentru faptul că nu a solicitat radierea construcției imediat după demolare.

Sub acest aspect, Colegiul judiciar reține că eventualul caracter tardiv al formalității cadastrale nu poate prevala asupra realității obiective și juridice a inexistenței bunului.

Mai mult, organul cadastral și autoritățile publice locale dețineau toate informațiile necesare privind demolarea construcției încă din ianuarie 2018.

Prin urmare, împrejurarea că radierea formală din registru a fost operată abia la 17 decembrie 2020 nu justifică menținerea obligației fiscale pentru o perioadă în care obiectul impunerii nu mai exista.

Colegiul judiciar apreciază că prima instanță a stabilit corect circumstanțele de fapt, a administrat și apreciat complet materialul probator și a aplicat corect normele de drept material și procedural incidente cauzei.

Argumentele invocate în apel nu infirmă concluziile instanței de fond și reprezintă, în esență, o interpretare excesiv formalistă a normelor fiscale, incompatibilă cu sensul și scopul reglementării legale.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, iar argumentele invocate de către apelantă sunt nefondate și combătute integral prin constatările expuse supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a), alin. (3) din Codul administrativ și art. 389-390 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru

examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

DECIDE :

Se respinge apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 28 decembrie 2021.

Decizia este executorie de la emitere, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție. Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni.

Președintele completului,
judecătorul

Sîrbu Victoria

Judecătorii

Cașcaval Andrei

Bagrin Lucia